

Vastaavan hammaslääkärin erityispätevyys

Ohjeita tutkielmien laatijoille ja ohjaajille

Nämä ohjeet on laadittu helpottamaan tutkielmien laadintaa ja ohjaajien työtä. Ohjeet ovat viitteelliset ja niitä voidaan soveltaa kunkin tutkielman aiheeseen ja luonteeseen sopiviksi.

Vastaavan hammaslääkärin erityispätevyyttä varten tehtävän tutkielman tavoitteena on antaa pätevöityjälle valmiuksia vastaavan hammaslääkärin työtehtäviin liittyvässä tiedonhaussa, tiedon hyväksi käytössä sekä kehittämissuunnitelmien laadinnassa ja seurannassa. Tutkielman aiheita valittaessa tulee kiinnittää huomiota asian käytännönläheiseen lähestymistapaan ja mahdollisuuksien mukaan työstä pätevöityjän työyhteisölle koituvaan hyötyyn.

Tutkielman viitteellinen laajuus on 10 opintoviikkoa, mikä kattaa koko prosessin työn suunnittelusta valmiiseen raporttiin.

Tutkielmalla kompensoidaan puuttuvaa käytännön työkokemusta. Tutkielmaa ei vaadita, mikäli hakijan voidaan katsoa työkokemuksen kautta ja/tai enintään viisi vuotta vanhoilla aikaisemmillä opinnäytteillä saavuttaneen riittävät valmiudet.

1. Ohjaajan rooli

Tutkielmalla tulee olla ohjaaja, haluttaessa ohjaajia voi olla myös useampia. Ohjaajalla tulee olla tutkijakoulutus tai kokemusta tutkimustyöstä.

Erityispätevyydestä vastaava asiantuntijaryhmä haluaa erityisesti korostaa tutkielman suunnitteluvaiheen tärkeyttä. Tavoitteena on, että työt etenevät hallitusti ja tarkoitustaan palvellen sekä valmistuvat suunnitellussa aikataulussa. Pyrkimyksenä on ennakkoon varmistaa töiden tarkoituksenmukaisuus ja laatu, jotta valmiiden töiden hylkäämisiltä vältytään. Tähän tähtäävät mm. tutkielmasuunnitelmien huolellinen tarkastelu sekä ohjaajien kompetenssivaatimukset. Suurella osalla pätevöityjistä ei ole aiempaa kokemusta tutkielman kaltaisista hankkeista, joten ohjaajilla on merkittävä rooli paitsi varsinaisen tutkielman synnyssä myös erityisesti siihen liittyvässä oppimisprosessissa. Siten ohjaajan ja pätevöityjän yhteistyö sekä ohjaajan vahva ohjauksellinen ote suunnitteluvaiheesta lähtien on tärkeää.

Käytännössä on ilmennyt, että pätevöityjät tarvitsevat ohjausta erityisesti työn tavoitteiden määrittelyssä ja menetelmien valinnassa. Huomiota kannattaa kiinnittää mm. työn toteuttamistavan ja käytettävän aineiston riittävän täsmälliseen kuvaamiseen suunnitelmassa. Muita seikkoja, jotka pätevöityjät ovat kokeneet vaikeiksi, ovat esimerkiksi työn rajaaminen sekä odotettavissa olevien tulosten merkityksen arviointi ja hyödyntämismahdollisuudet.

Ohjaajan lausunto

Sekä tutkielmaan että valmiiseen työhön tulee liittää harjoitustyön ohjaajan lausunto.

Suunnitelmaa koskevassa lausunnossaan ohjaajan toivotaan ottavan kantaa suunnitelman kuhunkin kohtaan tarkastellen asiaa erityispätevyystutkielman tavoitteista lähtien.

Vastaavasti tutkielman valmistuttua työhön liitetään ohjaajan lausunto, josta ilmenee ohjaajan näkemys työn etenemisestä ja siitä, miten työlle asetetut tavoitteet on saavutettu.

Lausunnoissa tarkasteltavia seikkoja voivat olla esim.:

- työn yleinen luonne, aihe, ajankohtaisuus, onko kyseessä oleellista ongelma- aluetta käsittelevä hanke
- onko kysymyksenasettelu mielekäs, ja soveltuvatko aineisto ja menetelmä asetetun ongelman selvittämiseen
- tulosten luotettavuus, ovatko tulosten perusteella tehdyt johtopäätökset oikeutettuja
- tulosten merkitys ja hyödynnettävyys, yleistettävyys, hankkeen merkitys organisaatiolle/työyhteisölle
- pätevyityjän rooli tutkielman tekijänä, työpanos, harjaantuminen

2. Tutkielma

Tutkielmaa koskeva suunnitelma

Tutkielmasta laaditaan suunnitelma Hammaslääkäriliiton asiantuntijaryhmän hyväksyttäväksi. Koska asiantuntijaryhmä voi käsitellä asioita vain sille toimitetun aineiston pohjalta, tulee suunnitelman olla selkeä ja kattaa kaikki oleellinen.

Vaikka työssä ei ole kyse tieteellisestä tutkimuksesta, tulee suunnitelma laatia tutkimussuunnitelman tapaan. Suunnitelma kannattaa laatia noudattelemaan tulevan valmiin työn rakennetta (ks. Tutkielman rakenne ja sisältö) niin, että siitä ilmenevät:

- hankkeen tausta ja merkitys: miksi hanke on tarpeen
- aiheen rajaus
- mitä aiheesta jo tiedetään, millaisia hankkeita on tehty
- hankkeen tavoitteet: mihin työllä pyritään, mihin haetaan vastauksia, mitä pyritään kehittämään
- käytettävät menetelmät; erityistä huomiota kannattaa kiinnittää tavoitteiden ja menetelmien yhteensopivuuteen, eli saadaanko valituilla keinoilla vastaukset asetettuihin kysymyksiin
- mitä aineistoa käytetään, miten kerätään, miten analysoidaan (huomattava myös mahdolliset eettiset ja tietosuojakysymykset)
- arvio työn laajuudesta työvaiheittain eriteltyinä (esim. kirjallisuuteen perehtyminen = 1 t/5 sivua vieraskielistä tekstiä ja 1 t/20 sivua äidinkielistä tekstiä)
- työn arvioitu eteneminen ml. kuvaus pätevyityjän käytettävissä olevista resursseista (mm. ajankäyttö)
- odotettavissa olevat tulokset ja niiden merkitys, yleistettävyys ja hyödyntämismahdollisuudet (esim. miten tuloksia käytännössä käytetään hyödyksi organisaation kehittämisessä)
- viitteet
- liitteet: esim. käytettävät kyselylomakkeet

Tutkielma-
suunnitelmat
ja valmiit työt
toimitetaan
ammaslääkäri-
liiton
asiantuntija-
ryhmälle:

Suomen Hammaslääkäriliitto
Toimistohammaslääkäri
Annariitta Kottonen
Fabianinkatu 9 B
00130 HELSINKI
annariitta.kottonen@fimnet.fi

Tutkielman rakenne ja sisältö

Tutkielman perusrakenne on seuraava: kansilehti, tiivistelmä, sisältö, johdanto, kirjallisuuskatsaus, tavoite, aineisto ja menetelmät, tulokset, pohdinta, johtopäätökset, viitteet ja liitteet. Tämä on työn yleinen esittämistapa. Jäsentelyyn ja otsikointiin vaikuttavat työn aihe ja tarkastelutapa.

Työssä tulee käyttää hyvää yleiskieltä sekä riittävästi esimerkiksi väliotsikoita tekstiä jäsentämään ja selkeyttämään. Teksti kirjoitetaan rivivälillä 1,5 (tiivistelmässä voi käyttää riviväliä 1) ja työ toimitetaan erityispätevyydestä vastaavalle asiantuntijaryhmälle A4-arkeille tulostettuna sekä sähköisesti (sähköposti, levyke tai CD).

Kansilehti

Työn kansilehteen laitetaan seuraavat tiedot: työn nimi (otsikko), tekijä, päivämäärä, työn ohjaaja, sekä tieto, että kyseessä on vastaavan hammaslääkärin erityispätevyyttä varten tehty tutkielma.

Tiivistelmä

Enintään sivun mittaisessa tiivistelmässä esitellään työ lyhyesti. Tiivistelmässä esitetään soveltuvin osin asiat johdannosta johtopäätöksiin. Tiivistelmä voidaan julkaista Hammaslääkäriliiton kotisivuilla.

Johdanto

Johdannossa esitellään työn keskeinen sisältö ja tausta: miksi valittiin juuri tämä aihe ja miten se rajattiin. Mihin työllä pyrittiin, mihin kysymyksiin haettiin vastauksia tai mihin ongelmiin ratkaisua. Johdannossa myös esitellään aihetta koskevia aiemmin tehtyjä hankkeita ja tutkimuksia sekä arvioidaan niitä suhteessa omaan hankkeeseen.

Kirjallisuuskatsaus

Kirjallisuuskatsauksessa tarkastellaan, mitä aiheesta jo entuudestaan tiedetään sekä esitellään mahdollisia aiempia vastaavia hankkeita.

Työn tarkoitus, tavoitteet

Esitetään, mihin työllä pyrittiin, mihin ongelmiin haettiin ratkaisua ja mihin kysymyksiin vastauksia.

Aineisto

Käytetyn tutkimusaineiston yksityiskohtainen kuvaus.

Menetelmät

Käytetyt menetelmät kuvataan niin yksityiskohtaisesti, että lukija saa tarkan käsityksen hankkeesta ja sen kulusta, kuvataan myös analysointimenetelmät.

Tulokset

Esitetään hankkeen tulokset systemaattisesti ja selkeästi, käsitellään kaikki tutkimuskysymykset, myös ne, joihin ei saatu vastausta.

Pohdinta

Arvioidaan hanke kohta kohdalta läpi: aineisto, menetelmät, tulokset, hankkeen eteneminen ja tavoitteiden toteutuminen. Esitetään, millaista uutta tietoa työ on tuottanut sekä pohditaan omia tuloksia suhteessa aiempaan tietoon. Ovatko tulokset sovellettavissa vain omaan ympäristöön, vai voidaanko niitä yleistää laajemmin. Tuodaan esiin myös hankkeen mahdolliset heikkoudet.

Johtopäätökset

Lyhyesti esitetään, mitä johtopäätöksiä koko työstä voidaan tehdä, ja mitä suosituksia työn pohjalta mahdollisesti voidaan antaa. Voidaanko tulokset ja johtopäätökset yleistää laajemmin.

Viitteet

Esitetään kaikki ne lähteet, joihin työssä on viitattu. Viitteet merkitään Suomen Hammaslääkärilehden kirjoitusohjeiden mukaisesti

Liitteet

Mahdolliset liitteet, esimerkiksi kyselylomakkeet sekä sellaiset taulukot ja kuviot, joita ei sijoiteta tekstin joukkoon, liitetään työn loppuun.